

AZSIĞORTA Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

31 Dekabr 2015-ci il tarixinə Mühasibat Uçotunun Əsas Prinsipləri və Hesabatların Tərtib Edilməsinə qeydlər və izahlar

1 (Pul vahidi: Manat (AZN))

Qeyd 1. CƏMIYYƏT HAQQINDA MƏLUMAT

“AZSIĞORTA” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti (bundan sonra “Cəmiyyət”) 11 oktyabr 2006-cı il tarixdə “AZSIĞORTA” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti kimi Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyi əsasında yaradılmışdır. 24 sentyabr 2007-ci il tarixdə Cəmiyyətin təşkilati hüquqi forması dəyişərək Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə çevrilmişdir.

“AZSIĞORTA” Açıq Səhmdar Cəmiyyətinə sığorta fəaliyyəti göstərmək üçün Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən qeydiyyat nömrəsi 526 olmaqla 16 noyabr 2011-c il tarixli 000500 nömrəli müddətsiz lisenziya verilmişdir.

Şirkətin Nizamnamə kapitalı hər birinin dəyəri 203,000.00 manat olan 100 paydan ibarət olmaqla, 20 300 000 manat (iyirmi milyon üç yüz min) manat təşkil edir. Nizamnamə kapitalında səhmdarların payı aşağıdakı kimidir:

	31.12.2014	31.12.2015
İsmayılov Hikmət Abuzər oğlu	100%	100%

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: Bakı şəhəri, M.Muxtarov küçəsi, 190.

Qeyd 2. TƏQDİMATIN ƏSASLARI

Şirkət mühasibat yazılışlarını Azərbaycanın sığorta və mühasibat uçotu qaydaları əsasında aparır. Bu maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikasının sığorta və mühasibat qaydaları əsasında hazırlanmış və zəruri düzəlişlər edilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında hesabat tarixinə aktiv və öhdəliklərin qeyd olunmuş məbləğlərinə və hesabat dövründə gəlir və xərclərin qeydə alınmış məbləğlərinə təsir edə biləcək hesablamalardan istifadə olunur.

Əməliyyat valyutası

Təqdim olunan maliyyə hesabatlarında əməliyyat valyutası Azərbaycan manatıdır (“AZN”).

Qeyd 3. UÇOT SİYASƏTLƏRİ

Aşağıdakı uçot siyasətləri əsaslı surətdə əhəmiyyətli olan maddələrə müvafiq olaraq müəssisənin maliyyə hesabatlarında tətbiq edilmişdir.

Uçot metodu

Maliyyə hesabatları ilkin dəyər konsepsiyası əsasında hazırlanmışdır.

Əsas əməliyyat gəliri

Əsas əməliyyat gəliri hesablama metodu əsasında tanınır və tanınma sığortalı ilə müqavilənin bağlandığı andan başlanır.

Digər gəlirlər

Digər gəlirlər aidiyyatı əməliyyatlar başa çatdıqda gəlir hesabının kredit hissəsinə müvafiq yazılış edilir. Əməliyyat xərcləri və digər xərclər adətən mallar alındıqda və ya xidmətlər yerinə yetirildikdə hesablama metodu ilə qeyd olunur.

Pul vəsaitləri və ekvivalentləri

2 Pul vəsaitləri nağd pul vəsaitləri, bank hesablarında saxlanılan və tələblər üzrə verilən pul vəsaitləridir.

Pul vəsaitlərinin ekvivalentləri ödəmə müddəti üç ayadək olan pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin dəyişməsi kimi cüzi riskə məruz qalan qısamüddətli qoyuluşlardır. Pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə hesabat ilinin sonunda xalis pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə əlavə edilən hər-hansı bank overdraftı da daxildir.

Banklarda yerləşdirilmiş əmanətlər

Banklarda yerləşdirilmiş əmanətlər qarşı tərəfə pulun birbaşa verilməsindən yararlanır. Banklarda yerləşdirilmiş əmanətlər pul vəsaitinin qarşı tərəfə ödəmə şəklində verildikdə qaytarılır.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar müəyyənləşdirilən və sabit ödənişli borc qiymətli kağızlarıdır. Bu cür qiymətli kağızlar ilk olaraq ədalətli dəyər üz təgəl birbaşa əməliyyat xərcləri məbləğində tanınır.

Debitor borclar və qabaqcadan ödənişlər

Debitor borclar sığortalanan şəxslərdən alınacaq birbaşa sığorta ödənişlərindən, təkrarsığorta və riski başqa tərəfə verən şirkətdən alınacaq sığorta mükafatlarından və iddialar üzrə riskin digər tərəfə transferi nəticəsində debitor borclarından və digər vəsaitlərdən ibarətdir. Təkrarsığorta üzrə debitor və kreditorlar bunun üçün hüquqi əsas olduqda əvəzləşdirilir. Debitor borclar sığorta müqaviləsi bağlandığı tarixdə qeydə alınır və xidmətlər göstərildiyi zaman mənfəət və zərər hesabatına silinir. Qabaqcadan ödəmələr ödəmə tarixində qeydə alınır və xidmətlər yerinə yetirildikdə mənfəət və zərər hesabatına daxil edilir.

Torpaq, tikili, avadanlıq və amortizasiya

Aktiv kimi tanınan torpaq, tikinti və avadanlıq obyektini əldə olunan zaman ilkin dəyəri əsasında tanınır. İlkin dəyər ödənilmiş pul və ya pul ekvivalentlərinin məbləğinə və ya ödənilmiş hər hansı digər əvəzləşdirmənin ədalətli dəyərində bərabərdir. Əsas vəsaitlər yığılmış köhnəlmə və hər hansı qiymətdən düşmə zərəri çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır. Torpaq istisna olmaqla əsas vəsaitlərin köhnəlməsi "əzalan qalıq metodu" əsasında aktivlərin illik köhnəlmə dərəcələrini istifadə etməklə hesablanır:

Bina və tikililər	7%
Maşın və avadanlıqlar	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər aktivlər	20%

Hər bir maliyyə ilinin sonunda aktivlərin qiymətdən düşmə zərərinə müəyyən etmək üçün ilkin dəyərə əsaslanan balans dəyəri ilə bərpa oluna bilən dəyəri müqayisə edilir. Əgər balans dəyəri bərpa oluna bilən dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə artıq olarsa, bu iki dəyər arasındakı fərq mənfəət və zərər haqqında hesabatda xərc kimi göstərilməklə balans dəyəri bərpa oluna bilən dəyərə qədər silinir.

Qeyri-maddi aktivlər və amortizasiya

Qeyri-maddi aktiv aşağıdakı meyarlara cavab verdikdə tanınır:

- Bu aktiv fiziki formaya malik olmayan qeyri-monetar aktiv olmalıdır;
- Ayrıca tanına bilməlidir;
- Müəssisə aktiv üzərində nəzarət imkanına malik olmalıdır;
- Gələcəkdə iqtisadi səmərələr yaratmalıdır;
- 3 • Gələcəkdə iqtisadi səmərələrin müəssisəyə daxil olacağı ehtimalı olmalıdır;
- Aktivin dəyəri etibarlı qiymətləndirilməlidir

Bu meyarlardan hər hansı yerinə yetirilmədikdə xərclər qeyri-maddi aktiv kimi deyil, onların yarandığı dövrün xərcləri kimi tanınır. Qeyri-maddi aktivlərin tanınması onların ilkin dəyəri əsasında aparılır. Cəmiyyət ilkin tanınmadan sonra qeyri-maddi aktivini amortizasiya çıxılmaqla ilkin dəyər ilə uçota alır (“ilkin dəyər modeli”). Qeyd etmək lazımdır ki, faydalı istifadə müddətinə malik qeyri-maddi aktivlər amortizasiya oluna bilərlər, faydalı istifadə müddətləri qeyri-müəyyən olan qeyri-maddi aktivlər isə amortizasiya oluna bilməzlər. Cəmiyyət faydalı istifadə müddətinə malik qeyri-maddi aktivlərə amortizasiyanı “düz xətt metodu” ilə hesablayır. Bundan əlavə, balans dəyəri təyin edilmiş ədalətli dəyərlə müqayisə edilməli və ədalətli dəyər balans dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə aşağı olduqda, balans dəyərindən qiymətdən düşmə zərəri çıxılmalıdır. Aktiv qiymətdən düşmüş olduqda, ona amortizasiyanın standart qaydalarının tətbiq edilməsi davam etdirilməlidir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar ilkin dəyər və ehtimal edilən satış dəyərindən daha az olan dəyərlə qiymətləndirilir.

Vergilər

Vergilərin məbləği balans tarixinə qüvvədə olan vergi qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanır.

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi xərcləri cari vergilərdən və təxirə salınmış vergilər üzrə xərclərdən ibarətdir.

Cari mənfəət vergisi – balans hesabatı tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrini istifadə etməklə dövr üzrə gözlənilən vergiyə cəlb olunan mənfəət əsasında hesablanır. Hesabatdakı bəzi gəlir və xərclərin digər dövrlərdə vergi bazasına aid ediləcəyinə (müvəqqəti fərqlər) və bəzi maddələrin heç bir vaxt vergi bazasını hesablayarkən istifadə edilməyəcəyinə görə (daimi fərqlər) vergi mənfəəti hesabatdakı mənfəətdən fərqlənir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi – cari və keçmiş dövrlərin maliyyə hesabatlarında tanınan əməliyyat və hadisələrin qiymətləndirilmiş gələcək vergi nəticələridir. Təxirə salınmış vergi elə mühasibat qeydidir ki, müvəqqəti fərqlər üzrə nəticələnə biləcək uçot mənfəəti və vergi mənfəəti arasında mövcud olan əlaqə ilə bağlı istənilən təhrifin aradan qaldırılmasını təsvir edir.

Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri - vergi tutulan müvəqqəti fərqlər ilə əlaqədar gələcəkdə ödənilməli olan mənfəət vergisinin məbləğidir. Vergi tutulan müvəqqəti fərqlərin mövcud olduğu yerlərdə vergi xərci nəzərdə tutulan gələcək vergi xərci vasitəsilə artırılır və öhdəlik kimi mühasibat balansında tanınır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri - çıxılan müvəqqəti fərqlərin nəticəsi kimi yaranan və gələcək dövrlərdə əvəzi alınmalı olan mənfəət vergisi məbləğləridir.

4 **Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərinin qiymətləndirilməsi** – aktivin realizasiya olunacağı və ya öhdəliyin yerinə yetiriləcəyi dövrə tətbiq edilməsi gözlənilən balans hesabatı tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələri əsasında qiymətləndirilməlidir. Lakin balans hesabatı tarixinə hökumət gələcək illərdə vergi dərəcəsini dəyişəcək qanunvericilik aktlarını qəbul edərsə, bu zaman gələcəkdə qüvvədə olacaq dərəcə istifadə olunmalıdır.

Birbaşa səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlar istisna olmaqla, təxirə salınmış vergi xərci və ya gəliri birbaşa mənfəət və ya zərər hesabında əks etdirilir. Səhmdar kapitalına təsir edən əməliyyatlarla bağlı təxirə salınmış vergilər səhmdar kapitalında öz əksini tapır.

İnvestisiyalar

Digər müəssisələrin qiymətli kağızlarına və aktivlərinə qısamüddətli və uzunmüddətli investisiyalar ilkin dəyər və ehtimal edilən satış dəyərindən daha az olan dəyərlə tanınır.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar

Adətən aşağıdakı beş meyarə uyğun olduğu zaman investisiyalar “ödəniş müddətinə qədər saxlanılan investisiyalar” kimi təsnifləşdirilir:

- qeyri-törəmə aktivlərdir;
- sabit və ya müəyyənləşdirilə bilən ödənişlərdir;
- sabit ödəmə müddətinə malik olmalıdırlar;
- müəssisənin aktivləri ödəniş müddətinə qədər saxlamaq üzrə kəskin niyyəti vardır;
- müəssisənin aktivləri ödəniş müddətinə qədər saxlamaq üçün maliyyə imkanına malikdir.

Qiymətləndirilmiş öhdəliklər

Gələcəkdə yaranacaq öhdəlik ehtimal edildikdə, bu ehtimal yarandığı andan bəri qeyd edilmiş öhdəlik qiymətləndirilmiş öhdəlik kimi tanınır.

Sığorta əməliyyatları

Sığorta haqqı – risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləğidir.

Baza sığorta haqqı – sığorta müqaviləsi üzrə hesablanmış sığorta haqqından həmin müqavilənin bağlanması üzrə göstərilən vasitəçilik xidməti üçün komissiyon muzu (hesablanmış sığorta haqqının 15%-dən çox olmamaqla) çıxıldıqdan sonra qalan məbləğdir.

Qazanılmamış sığorta haqqı – sığorta haqqının sığorta təminatının qüvvədə olma müddətinin hesablama tarixindən sonrakı dövrünə aid olan hissəsidir.

Qazanılmış məcmu sığorta haqları – hesabat dövrü ərzində bağlanmış sığorta (təkrarsığorta) müqavilələri üzrə hesablanmış məcmu sığorta haqlarının və hesabat dövrünün əvvəlinə qazanılmamış sığorta haqları ehtiyatını çıxıldıqdan sonra qalan məbləğdir.

Sığorta ödənişi – sığorta hadisəsi baş verdikdə, qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyasıdır.

5

Sığorta ehtiyatları

Qazanılmamış sığorta haqları ehtiyatı – Sığorta mükafatının qazanılmayan hissəsi üçün ehtiyat balans hesabatı tarixinə qüvvədə olan və müddəti bitməyən qaydaların şərtləri ilə əlaqəli dövrdə qəbul olunmuş və vaxtaşırı hesablanan sığorta mükafatlarının bir hissəsini ifadə edir.

Zərərlər ehtiyatı – yekun zərərlər üçün hesablamaları əks etdirir. Zərərlər ehtiyatına bildirilmiş, lakin tənzimlənməmiş zərərlər ehtiyatı (BTZE) və baş vermiş, lakin bildirilməmiş zərərlər ehtiyatı (BVBZE) daxildir. İddialarla bağlı xərclərin tənzimlənməsi üzrə hesablamalar hər iki ehtiyata (BTZE) və (BVBZE) daxil edilir. BTZE sığortaçıya bildirilmiş, lakin hesabat tarixinə qədər tənzimlənməmiş hər bir tələb üzrə hesablanır. BVBZE verilmiş sığorta ödənişlərinə əsasən hesabat tarixinə üçbucaq metodu ilə hesablanmış BVBZE, hesabat tarixinə hesablanmış BTZE-nin 25%-i və hesabat tarixindən əvvəlki 4 rüb ərzində qazanılmış məcmu sığorta haqlarının 5%-nin böyük olanı əsasında hesablanır. Yekun düzəlişlər yarandıqları dövr üzrə mənfəət və zərər haqqında hesabatda əks olunur.

Əlavə ehtiyatlar – İcbari sığorta növləri üzrə hesablanır.

Təkrarsığorta

Təkrarsığorta sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə sığortaladığı və ya təkrarsığortaladığı risklərin bütövlükdə, yaxud bir hissəsinin sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada təkrarsığortaçı ilə bölüşdürülməsi və ya təkrarsığortaçıya ötürülməsidir. Cəmiyyət biznesin normal gedişində təkrarsığorta üzrə riskləri digər şirkətə verir. Lakin, risk və təkrarsığortanın digər tərəfə verildiyi təkrarsığorta müqavilələri Cəmiyyəti sığortalanan şəxslər qarşısındakı öhdəliklərindən azad etmir. Aktivlərin təkrarsığortasına ödənilmiş iddialar üçün təkrarsığorta şirkətlərindən debitor borcları, o cümlədən, zərərləri tənzimləyən iddialar və Cəmiyyətə verilən sığorta mükafatları daxildir. Təkrarsığorta üzrə kreditor borclar təkrarsığortaçıya təkrarsığorta ödənişlərinin köçürülməsi üzrə Cəmiyyətin öhdəliyidir və Cəmiyyətin təkrarsığorta halları ilə bağlı iddialarındakı payıdır. Təkrarsığortalılar tərəfindən ödəniləcək vəsaitlər təkrarsığorta siyasəti ilə bağlı iddia öhdəliyinə münasib şəkildə hesablanır. Sığorta riskini digər tərəfə verməyən təkrarsığorta müqavilələri birbaşa balansda əks edilir və digər alınacaq vəsaitləri və ya ödəniləcək vəsaitləri maddəsinə daxil edilir. Depozit aktivlər və ya öhdəliklər ödənilmiş və ya alınmış məbləğdən dəqiq müəyyənləşdirilmiş sığorta haqları və ya təkrarsığortalanan şəxs tərəfindən tutulmalı haqlar çıxılmaqla tanınır.

Xalis əldə etmə gəlirləri

Cəmiyyət qəbul edilmiş yeni sığortalara görə komissiyalar ödəyir və təkrarsığortaçıya verilən riski köçürülmüş sığorta mükafatlarına görə komissiyalar alır. Bu növ, komissiya mənfəət və zərər haqqında hesabatda sığorta fəaliyyəti bölməsində qeydə alınır.

Sığorta fəaliyyəti ilə bağlı olmayan xidmətlər

5

Sığorta ilə bağlı olmayan xidmətlər birbaşa balansda hesabat edilərək riskin köçürülmədiyi əməliyyatları əks etdirir. Aktiv və ya öhdəlik geri ödənilmiş məbləğlər və tutulmuş hər hansı komissiyalar çıxılmaqla alınmış məbləğlər ilə tanınır.

Xarici valyuta əməliyyatı

6 Cəmiyyətin əməliyyat valyutası manatdır. Xarici valyutada olan monetar maddələr (kassa qalığı, hesab qalığı, debitor borclar, kreditor borclar, öhdəliklər və s.) Cəmiyyətin balans hesabatının bağlandığı tarixə (31 dekabr) olan valyuta məzənnəsindən istifadə etməklə hesabat verdiyi valyutaya dəyişilir. Xarici valyutada olan maya dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr tanınmış maya dəyəri nəticəsində ilkin əməliyyatın aparıldığı zaman mövcud olan valyuta məzənnəsi istifadə olmaqla çevrilir. Xarici valyutada olan ədalətli dəyər ilə qiymətləndirilən (və ya yenidən qiymətləndirilmiş) qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyər müəyyən edilən (və ya yenidən qiymətləndirilmə aparılan) günə olan valyuta məzənnəsi istifadə olunmaqla çevrilir.

Xarici valyuta ilə ifadə olunmuş monetar maddələr ilə əlaqədar yaranan məzənnə fərqləri mənfəət və zərər haqqında hesabat vasitəsilə mühasibat uçotuna daxil edilir. Qeyri-monetar maddələrlə bağlı digər mənfəət və ya zərərin mənfəət və zərər haqqında hesabat vasitəsilə tanındığı hallarda yaranan məzənnə fərqləri də həmçinin bu hesablara daxil edilir. Mənfəət və ya zərərlər kapital vasitəsilə tanındığı hallarda müvafiq olaraq, məzənnə fərqləri də həmçinin kapital vasitəsilə tanınır.

Xarici valyuta balansında istifadə olunan əsas dərəcə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") rəsmi məzənnələri əsasında aşağıda göstərilib:

	<u>31.12.2014</u>	<u>31.12.2015</u>
AZN/ 1 ABŞ dolları	0.7844	1.5594
AZN/ 1 Avro	0.9522	1.7046

Əvəzləşdirmə

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri yalnız o zaman əvəzləşdirilir ki, qarşılıqlı əvəzləşdirmənin həyata keçirilməsi üçün qanuni hüquq mövcud olmalı, iki alətin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi niyyəti və hər iki müqavilənin eyni zamanda reallaşdırılması niyyəti olsun.

İşçi heyəti ilə bağlı xərclər və aidiyyatı ayırmalar

Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyət işçilərin əmək haqlarından məcburi sosial sığorta haqları tutur və onları Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna köçürür. Bundan əlavə bu tip təqaüd sistemi işəgötürən tərəfindən işçilərin əmək haqqı fondunun müəyyən faizi kimi Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna məcburi sosial sığorta haqları ayırmalarını nəzərdə tutur. Təqaüdə çıxdıqda təqaüdlə bağlı bütün ödənişlər Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən yerinə yetirilir. Cəmiyyət Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun qaydalarından əlavə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin faizi kimi hesablanmış işçilər tərəfindən cari yardımları tələb edən pensiya ilə bağlı hər hansı fərdi qaydalara malik deyildir. Bundan başqa, Cəmiyyətdə hesablanması tələb olunan pensiya müavinətləri və ya kompensasiya edilən digər mühüm müavinətlər mövcud deyildir.

Səhmdar kapitalı

Səhmdar kapitalı ilkin dəyər ilə tanınır. Səhmdarların pulu vəsait şəklində deyil, aktiv və ya başqa formada kapitalla əlavələr etdikdə onların dəyəri əməliyyatın aparıldığı tarixə ədalətli dəyər ilə qeydə alınır.

Gəlirlər

	2015
birbaşa sığorta üzrə sığorta haqları üzrə	32417585.47
təkrarsığorta üzrə təkrar sığorta haqları	469282.16
sığorta ödənişlərində təkrarsığortaçıların payı üzrə	43113.19
təkrarsığortaya verilmiş müqavilələr üzrə komissiyon muzzdlar üzrə	100125.48
7 investisiya gəlirləri üzrə	2461200.68
Subroqasiya gəlirləri	48964.85
Sair gəlirlər	10529063.72
	46069335,55
Gəlirlərin cəmi:	
Xalis sığorta ehtiyatlarının dəyişməsi	789502.08

Xərclər

2015-ci il üzrə cəmiyyətin xərclərinin açıqlaması aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2015
Xərclər	
verilmiş sığorta ödənişləri və sığorta məbləğləri üzrə	-7918331.56
qaytarılan sığorta haqları üzrə	-196099.65
təkrarsığortaya verilmiş sığorta haqları	-1473130.52
qarşısızalma tədbirləri fonduna ayırmalar üzrə	-179244.86
Tənzimləmə xərcləri	-115436.38
sığorta fəaliyyəti üzrə sair xərclər	-2468414.70
İşlərin aparılması xərcləri	-12473057.68
Sair xərclər	-322882.36
Xərclərin cəmi:	-21712239.92
Mənfəət vergisi xərci	-4342447.98

Qeyd: 2015-ci il üzrə cəmiyyətin İşlərin aparılması xərclərinə Torpaq, tikili və avadanlıqlara hesablanmış – 431131.86 manat və Qeyri maddi aktivlərə hesablanmış – 90197.15 manat amortizasiya ayırmaları daxildir.

Qeyd 4. İŞLƏRİN APARILMASI XƏRCLƏRİ

	2014	2015
Əmək haqqı və onunla əlaqəli xərclər	4,500,109	5,485,729
DSMF-ə ayırmalar	1,000,914	1,200,851
Əsas vəsaitlərin köhnəlməsi	483,077	431,132
Reklam xərcləri	255,333	139,027
Təmir xərcləri	62,608	39,772
Rabitə xərcləri	217,376	227,606
Sığorta vasitəçilərinə mükafatlar	2,147,501	2,214,237
Yanacaq xərcləri	172,731	148,219
Dəftərxana ləvazimatı	36,673	39,424
Blank xərcləri	126,227	62,795
İcarə xərcləri	242,225	298,364
Bank xidməti	55,123	155,017
Tədris xərcləri	25,156	62,822
Sair xərclər	1,895,596	1,968,063
	11,220,649	11,220,649

Qeyd 5. ƏSAS VƏSAİTLƏR

Əsas vəsaitlər aşağıdakılardan ibarətdir:

8

	Bina və tikililər	Maşın və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Mebel avada
Dəyəri:				
31 Dekabr 2014-ci il	998,145	1,348,899	1,583,873	
Əlavələr		150,350	45,236	
Silinmələr	-	(721)	(20,444)	
31 Dekabr 2015-ci il	998,145	1,498,528	1,608,665	
Yığılmış amortizasiya				
31 Dekabr 2014-ci il	326,026	687,772	958,127	
Əlavələr	47,048	184,532	173,843	
Silinmələr	-	(395)	(15,333)	
31 Dekabr 2015-ci il	373,074	871,909	1,116,637	
Qalıq dəyəri:				
31 Dekabr 2014-ci il	672,120	661,128	625,746	
31 Dekabr 2015-ci il	625,071	626,619	492,028	

Qeyd 6. EHTİYATLAR

Page | 9

	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Materiallar	24,068	32,062
Azqiymətli tezköhnələn əşyalar	7,878	0
	<u>31,946</u>	<u>32,062</u>

Qeyd 7. DEBİTOR BORCLAR

	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Birbaşa sığorta üzrə	5,188,013	4,985,304
Təkrar sığortaya qəbul edilənlər üzrə	21,909	89,701
İşçi heyəti üzrə	12,111	1,852
Sair debitorlar	26,644	0
Büdcə üzrə	0	0
	<u>5,248,676</u>	<u>5,076,857</u>

Qeyd 8. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

31 Dekabr tarixinə nağd vəsaitlər və onların ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	<u>2014</u>	<u>2015</u>
Kassada yığılan nağd vəsait	314,623	372,530
Bankdakı nağd vəsait:		
Milli	2,307,007	3,128,930
Valyuta	57,822	16,624,003
Bankdakı deposit hesablar		
Milli	27,500,000	200,000
Valyuta	0	16,841,520
	<u>30,197,452</u>	<u>37,166,984</u>

Qeyd 9. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

31 dekabr 2015-ci il tarixinə Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı hər birinin nominal dəyəri 230,000.00 manat olmaqla 100 ədəd adi adlı səhmdən ibarət olmaqla 20,300,000 manat təşkil etmiş və səhmdar tərəfindən tam ödənilmişdir.

Qeyd 10: Kapital

31.12.2015-ci il tarixə cəmiyyətin kapitalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2015
Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapitalı	20,300,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət	239,298
Hesabat dövründə xalis mənfəət	17,609,090
Kapital ehtiyatları	356,442
Cəmi kapital	38,265,533

Qeyd 11: Uzunmüddətli öhdəliklər

	2015
Sığorta ehtiyatları	16,988,563
qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə	16,988,563
Qarşısılınma tədbirləri fondu	826,790
Təxirəsalınmış vergi öhdəlikləri	0
Sair kreditor borcları:	45,454
Təkrarsığorta əməliyyatları üzrə öhdəliklər	2,758,222

31.12.2015-ci il tarixə cəmiyyətin uzunmüddətli öhdəlikləri sığorta ehtiyatları və təkrarsığorta əməliyyatları üzrə öhdəliklərdən ibarətdir.

Qeyd 12: Qısamüddətli öhtəliklər

Kreditor borcları:	1,770,568
büdcə üzrə	1,357,285
Social sığorta və təminat	20.405
Sair kreditorlar	392,878
Sair öhdəliklər	30,565

Qısamüddətli öhtəliklərə xidmələrin göstərilməsi prosesində yaranan cari borclar aiddir.

11. MALİYYƏ ALƏTLƏRİ VƏ ONLARIN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Maliyyə alətləri bir müəssisənin maliyyə aktivlərinin və digər müəssisənin maliyyə öhdəliyinin yaranmasına səbəb olan hər hansı sənəd və ya müqavilədir. Bu ikili aspekt hər zaman mövcud olmalıdır. Əgər bu aspektlərdən hər hansı biri mövcud deyilsə, onda müqavilə maliyyə aləti deyildir.

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğvetmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və sərbəst katirovkası olan bazar qiymətləri ilə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Cəmiyyət tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

Maliyyə aktivləri

Pul vəsaiti, digər müəssisədə kapital aləti (yəni, bir qayda olaraq səhmlər), digər müəssisədən pul vəsaiti almaq üzrə müqavilə hüququ, müəssisənin əlverişli şərtlər əsasında öz maliyyə aktivlərini və öhdəliklərini mübadilə etməsi üzrə müqavilə hüququ, müəssisənin ödənişi öz səhmlərinin potensial olaraq dəyişən sayı formasında qəbul etməsini tələb edən müqavilə hüququ, müəssisənin öz səhmlərinin sabit sayı üzrə hesablaşması ilə əlaqədar törəmə müqavilə maliyyə aktivləri hesab olunur.

Sığorta fəaliyyətinə aid olan aktivlər istisna olmaqla, bütün monetar aktivlər müddət baxımından “tələb edilənədək və bir ildən az” kateqoriyasına daxil olduğu üçün, onların ədalətli dəyəri təxminən balans dəyərində bərabərdir.

Maliyyə öhdəlikləri

Page | 11

Digər müəssisəyə pul vəsaitinin ödənilməsi ilə əlaqədar müqavilə öhdəliyi (kreditor borclar, kreditlər), müəssisə üçün əlverişli ola bilməyən maliyyə aktivləri və ya maliyyə öhdəliklərinin mübadiləsi ilə əlaqədar olan müqavilə öhdəliyi, müəssisənin ödənişi öz səhmlərinin potensial olaraq dəyişən sayı formasında həyata keçməsinə tələb edən müqavilə öhdəliyi, müəssisənin öz səhmlərinin sabit sayı üzrə hesablaşması ilə əlaqədar törəmə müqavilə öhdəliyi maliyyə öhdəlikləri hesab olunur.

Sığorta fəaliyyərinə aid olan öhdəliklər istisna olmaqla, bütün monetar öhdəliklər müddət baxımından “tələb edilənədək və bir ildən az” kateqoriyasına daxil olduğu üçün, onların ədalətli dəyəri təxminən balans dəyərində bərabərdir.

Maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin amortizasiya edilmiş dəyəri və effektiv faiz metodu

Bu iki anlayış maliyyə aktivi və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınma dəyəri üzrə tələb olunan hesablamalara aid edilir. Amortizasiya edilmiş dəyər sadəcə olaraq müddət üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini deyil, aktiv (və ya öhdəlik) müddətində qazanılmış real maliyyə gəlirlərini (və ya yaranmış məsrəfləri) nəzərdə tutur. Effektiv faiz dərəcəsi diskontlaşdırma əmsalı kimi istifadə olunaraq gələcək gəlir axını (investisiyadan gələn) xalis balans dəyərində endirilir. Həmin faiz dərəcəsi sonradan aktivin əldə edildiyi hər bir müddət üzrə əldə olunan maliyyə gəlirlərini müəyyənləşdirmək üçün istifadə olunur. İl ərzində qazanılan real faiz dərəcəsinə və illik faktiki pul vəsaiti gəlirini müəyyənləşdirdikdən sonra, aktivin balans dəyəri hesablanır.

12. ƏMƏLİYYAT RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Cəmiyyətdə risklərin idarə olunması və monitorinqi həyata keçirilərək aşağıdakı əsas risk növləri fərqləndirilir.

Kredit riski

Digər tərəfin müqavilə şərtlərini yerinə yetirmək qabiliyyətinin olmaması və ya müqavilənin əsas şərtlərini və ya sığortaçıya münasibətdə digər öhdəlikləri pozması nəticəsində meydana çıxan xərclərin və ya zərərlərin yaranma riski, o cümlədən ölkə xaricindən ödəmələrin köçürülməsi zamanı meydana çıxan risklər kredit riskləri hesab olunur. Rəhbərlik kredit risklərinə müntəzəm nəzarət edir.

Hüquq riski

Sığortaçı tərəfindən qanunvericiliyin tələblərinin pozulması və həyata keçirilən əməliyyatların daxili sənədlərlə, xaricilərə münasibətdə isə digər ölkələrin qanunvericilikləri ilə uyğunsuzluğu nəticəsində xərclərin və ya zərərlərin yaranma riski hüquq riski kimi təsnifləşdirilir. Rəhbərlik hüquq risklərinə vaxtaşırı nəzarət edir.

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski sığortaçı tərəfindən daxili nəzarətin təşkilinə dair tələblərin pozulması (yerinə yetirilməməsi), habelə informasiya texnologiyaları sistemində əhəmiyyətli nasazlıqların baş verməsi nəticəsində meydana çıxan xərclərin (zərərlərin) yaranma riskidir. Cəmiyyət tərəfindən əməliyyat riskinin qarşısının alınması üçün qabaqlayıcı tədbirlər görülmüşdür.

Likvidlik riski

Sığortaçının öz vəzifələrini yerinə yetirməməsi və ya vaxtında yerinə yetirməməsi likvidlik riski kimi müəyyənləşdirilir. Likvidlik riski Cəmiyyətin rəhbərliyi tərəfindən idarə olunur.

Bazar riski

Bazar riski bazar qiymətlərinin dəyişməsi nəticəsində sığortaçının vəsaitləri və gəliri üçün yaranan biləcək mövcud və ya gələcək təhlükədir. Bazar riski qiymət, valyuta və faiz risklərinə bölünür. Cəmiyyətin rəhbərliyi bazar risklərini qarşılamaq üçün müntəzəm olaraq adekvat tədbirlər görür.

Qiymət riski

Maliyyə bazarlarında dəyişikliyin baş verməsinin sığortaçının maliyyə alətlərinin bazar dəyərində təsiri nəticəsində xərclərin və ya zərərlərin yaranması riski qiymət riski hesab olunur.

ta riski

Sığortaçının öz fəaliyyətini həyata keçirməsi zamanı müəyyən beynəlxalq valyuta məzənnəsinin dəyişməsi ilə əlaqədar xərclərin və ya zərərlərin yaranması riski kimi müəyyən olunur. Xarici valyuta məzənnəsindəki dəyişikliklər Cəmiyyətin maliyyə durumuna və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsir edir. Dövrün sonuna Cəmiyyətin Azərbaycan manatı və ABŞ dolları ilə qalıqları bu maliyyə hesabatlarının müvafiq qeydlərində açıqlanmışdır.

Faiz riski

İnvestisiyalar üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi ilə əlaqədar xərclərin və ya zərərlərin yaranması riski faiz riski kimi təsnifləşdirilir.

Nüfuz riski

Nüfuz riski mənfi ictimai rəy və sığortaçıya olan etibarın azalması nəticəsində xərclərin və ya zərərlərin yaranması riskidir. Rəhbərlik Cəmiyyətin işgüzar nüfuzunun və müştəri etimadının yüksək səviyyədə saxlanması üçün tədbirlər həyata keçirir.

Portfel riski

Sığortaçının likvidliyinin itirilməsi, gəlirliyinin və vəsaitlərinin investisiya qoyulduğu qiymətli kağızların məzənnəsinin aşağı düşməsi, həmçinin onların emitentlərinin maliyyə vəziyyətinin pisləşməsindən irəli gələn riskdir. Cəmiyyət öz vəsaitlərini və sığorta ehtiyatlarını müxtəlif sahələrə diversifikasiya etməklə portfel riskini nəzarətdə saxlamağa çalışır.

Transfer riski

Xarici ölkənin və ya xarici şəxsin ödəmə qabiliyyətinin olmaması və ya kredit risklərindən asılı olmayan səbəblərdən sığortaçı qarşısındakı öhdəliklərini yerinə yetirmək istəyində olmaması nəticəsində xərclərin və ya zərərlərin yaranması transfer riski hesab olunur. Cəmiyyət transfer riskləri ilə üzləşməmək üçün adekvat addımlar atmaq məcburiyyətində olur.

Page | 13

Məhkəmə işləri

Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyətin gedişində müştərilər və üçüncü şəxslər tərəfindən Cəmiyyətə qarşı iddialar irəli sürülür. Cəmiyyətin rəhbərliyi hesab edir ki, bu iddialarla bağlı hər hansı bir əhəmiyyətli zərər halları baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı bir ehtiyat fondu yaradılmamışdır.

“AZSIĞORTA” ASC-nin

İdarə heyətinin sədri:

TALIBOV A.T.

Baş Mühasib

CAVADOVA G.T.